

APEL

privind necesitatea stringentă de asigurare a sustenabilității și dezvoltării continue a sistemului de achiziții electronice MTender

18 decembrie 2018

Organizațiile semnatare salută lansarea sistemului de achiziții electronice MTender, dezvoltat și promovat de **Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova**, cu suportul **Băncii Europene pentru Reconstrucții și Dezvoltare**, precum și a organizațiilor **societății civile**.

Mtender este practic o revoluție în sistemul național de achiziții publice. Ca și orice alt sistem electronic, nu este perfect și necesită a fi îmbunătățit și actualizat continuu. Însă, în momentul lansării, acesta oferă acces la informațiile referitoare la întreg ciclul unei proceduri de achiziție publică, **la un click distanță**. Amintim că, anterior, pentru a obține informații din dosarele de achiziții publice trebuia, în cel mai bun caz, să așteptăm luni de zile și să transmitem câteva scrisori către aceeași autoritate contractantă, iar în unele cazuri, eram nevoiți să obținem această informație **publică** doar prin proceduri judiciare.

Suntem conștienți că sistemul MTender lansat recent **nu reprezintă cheia** pentru eliminarea corupției, adânc înrădăcinată în sistemul de achiziții, însă, cu siguranță, este o oportunitate excelentă pentru ca achizițiile publice să devină transparente și să iasă de sub sigla "**secret comercial**". Totodată, sistemul oferă oportunități semnificative pentru mediul de afaceri. Astfel, operatorii economici nu mai investesc efort, timp și resurse în vederea depunerii ofertelor sub format de hârtie la autoritatea contractantă, pentru participarea la ședința de deschidere a ofertelor, sau pentru clarificările necesare care au devenit, la fel, publice. Actualmente, prin intermediul MTender, agenții economici au posibilitatea să participe simultan la mai multe proceduri de achiziție care se desfășoară în diferite colțuri ale țării, care nu necesită contact fizic cu autoritățile, ceea ce reduce semnificativ riscurile de corupție

În același timp, sistemul contribuie la utilizarea eficientă a resurselor publice, prin angajarea concurenților într-o competiție reală, prin intermediul licitației electronice, care a demonstrat deja economisirea cu pînă la **50%** din valoare estimată a achiziției și pînă la **20%** din valoarea primei oferte primite. Dar și în afara procedurii licitației electronice, sistemul oferă un mediu deschis, competitiv.

Orice sistem complex, cum este MTender, poate conține anumite deficiențe, chestiuni de ordin tehnic care urmează a fi ajustate, corectate și adaptate la necesitățile autorităților contractante, mediului de afaceri și cetățenilor. Dar trebuie să conștientizăm faptul că orice schimbare majoră, cu atît mai mult una care implică acumularea de noi cunoștințe și aptitudini este, de obicei, întâmpinată cu rezistență de

cei care sunt puși în fața acesteia. Mai mult decât atât, sistemul a fost lansat, la scară națională, aproape de finele anului bugetar, perioadă în care autoritățile contractante încearcă să valorifice la maxim fondurile disponibile. Considerăm că acestea sunt dificultăți temporare, care pot fi depășite în cel mai scurt timp,

În ultima perioadă, un val de nemulțumiri din partea unor autorități contractante, a generat discuții privind revenirea, fie la varianta veche SIA RSAP -un registru electronic care nu oferă posibilitatea desfășurării licitațiilor electronice, precum și un acces foarte limitat la datele privind achizițiile, fie la opțiunea de includere treptată a autorităților contractante în sistem (cum s-a procedat în cazul primului SIARSAP și pînă în 2017 erau doar puțin peste 300 autorități contractante care utilizau în mod obligatoriu sistemul). O altă îngrijorare constă în faptul eludării de la procedurile transparente prin recenta majorare a pragurilor pentru achizițiile de mică valoare. Insistăm în continuare ca aceste proceduri să fie în mod obligatoriu efectuate integral prin sistemul MTender, începînd cu un prag rezonabil, de cca 50,000 lei.

Considerăm că este esențialmente important să fie menținut sistemul MTender, prin intermediul căruia toate autoritățile contractante să-și desfășoare procedurile de achiziții publice. Reiterăm importanța respectării în totalitate a filosofiei de bază a sistemului **"toți văd totul"**, lansarea cît mai curîndă și a celorlalte tipuri de proceduri prin intermediul MTender, dezvoltarea și lansarea altor instrumente utile, cum este business intelligence, indicatorii de risc cu sesizarea automată a organelor de control, și altele.

Totodată, facem apel către **Ministerul Finanțelor** în continuare să **asigure funcționarea** deplină a sistemului MTender, inclusiv prin **ajustarea continuă a cadrului legal și normativ-secundar la funcționalitățile MTender** cît mai curînd posibil (identificînd toate divergențele existente). Totodată, solicităm instituirea unui mecanism eficient de **control ex-post** a procedurilor de achiziții, pentru identificarea abaterilor. De asemenea, facem apel către Ministerul Finanțelor să elaboreze și să prezinte spre aprobare Guvernului un **proiect de Hotărîre** care va înlocui HG 665/2016, prin care **achizițiile de mică valoare peste pragul de 50,000** să fie în mod obligatoriu efectuate cu respectarea unor minime cerințe de competiție și transparență, indiscutabil prin sistemul MTender. În același timp, venim cu un apel către **Agencia Achiziții Publice** să **susțină** procesul de tranziție la noul sistem electronic, prin elaborarea **unor instrucțiuni detaliate**, care să asigure interpretarea uniformă a legislației în vigoare.

Pe final, încurajăm **autoritățile publice să asigure transparența** tuturor procedurilor de achiziție publică de bunuri, servicii sau lucrări din domeniul propriu de activitate, **mediul de afaceri să participe activ la depistarea**, contestarea și respectiv înlăturarea deficiențelor procedurilor de achiziție. Chemăm **partenerii de dezvoltare** ai Republicii Moldova să **susțină în continuare** inițiativele de promovare a transparenței activității autorităților publice și proceselor legate de luarea deciziilor la toate nivelele.

Semnatori:

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă

Institutul de Politici Publice

Centrul Analitic Independent Expert-Grup

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) "Viitorul"

Centrul pentru Politici și Reforme

Asociația pentru drepturile omului Lex XXI

Institutul pentru Politici și Reforme Europene

Transparency International Moldova

Fundația Est-Europeană

Centrul pentru Resurse Juridice din Moldova

AO "Părinți Solidari"

AmCham Moldova

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT

Promo-LEX

Agenția pentru Dezvoltare Regioanlă "Habitat"

Asociația Investitorilor Străini